

Východiska reformy VS

Řízení a kontrola ve veřejné správě

Pojetí veřejné správy

- Fenomén existence státu
- Praktický výkon veřejné moci
- Správa veřejných záležitostí, uskutečňovaná v rozhodující míře jako projev výkonné moci ve státě
- Součást - územní samospráva
 - Vznik
 - přirozený - obce, města
 - umělý - vyšší stupeň územní samosprávy
 - Právo občanů podílet se na řízení veřejných záležitostí

Pojem veřejná správa

- Správa
 - Společenské řízení uskutečňované příslušnými subjekty
- Veřejná správa
 - Organizační pojetí
 - správní orgány na různých stupních
 - Funkční pojetí
 - podzákonná a nařizovací činnost
 - státem uložená povinnost
 - správa veřejných záležitostí
 - subjekty veřejnou správu vykonávající
 - orgány státu jako státní správa
 - orgány územní samosprávy jako územní samospráva

Trendy v pojetí české veřejné správy

■ Demokratizace

- Decentralizace
- Posilování samosprávy
- Participace občanů a veřejnosti
- Prohlubování právního státu
- Záruky občanských a lidských práv
- „Odtajnění“ správy - od diskrétní k otevřené
- Informující
- Transparentní
- Vstřícná a nápomocná správe

■ Zvyšování efektivity

■ Zaměření na:

- Společensky platné úkoly a cíle
- Výsledky
- Účinnost
- Úspornost
- Využívání zkušeností a metod podnikového managementu
- Využívání informačních a Komunikačních technologií
- Přejchod k informační společnosti

Decentralizace

- Fiskální decentralizace
 - stát na obce přenesse některé zajišťování veřejných statků
 - zajištění alokační funkce na municipální úrovni
 - decentralizovaným způsobem zajištění zejména statků, z jejichž užitku těží obyvatelé na úrovni municipalit

Oatesův decentralizační teorém

- **Východiska**
 - stát nemá vždy potřebné informace o potřebách svých obyvatel
 - potřeby v jednotlivých lokalitách se mohou lišit
- **Předpoklady**
 - heterogenita poptávkových preferencí
 - neexistence substituce veřejných statků
- **každá veřejná služba by měla být**
 - poskytována útvarem řídicím nejmenší možné geografické území, na němž mohou být náklady a přínosy poskytování služby internalizovány
 - princip subsidiarity

Tieboutova hypotéza

- Uživatelé veřejných statků se stěhují do municipality, která zabezpečuje ty veřejné statky, jež preferují
- představitelé jsou nuceni reagovat na potřeby svých občanů, aby se jim neodstěhovali do jiného města
 - nutnost konkurence mezi obcemi
 - schopnost migrace obyvatelstva
 - která je ve skutečnosti také značně omezena, jelikož lidé si nevybírají města jen podle schopnosti poskytování veřejných statků, ale také i z jiných sociálních důvodů
 - financování statků z daní z hlavy, které nemají na rozdíl od všech ostatních druhů daní distorzní účinky
 - (Tato daň ovšem neodpovídá principu platební schopnosti, proto je její využití značně omezené)

Daňová konkurence

- Nashova rovnováha daňové konkurence

		OBEC A						
		10%	9%					
OBEC B	10%	10,10	10,8,8	8%				
	9%	8,10,8	9,9	9,6;7,2	7%			
	8%	7,2;9,6	8,8	8,4;6,4	6%			
	7%	6,4;8,4	7,7	7,2;5,6	5%			
	6%	5,6;7,2	6,6	6,4,8;	4%			
	5%	4,8,6	5,5	4,8,4				
	4%	4,4,8	4,4					

Trendy v pojetí české veřejné správy

- Efektivní veřejná správa a přátelské veřejné služby, Strategie realizace smart administration v období 2007-2015
 - Cíl:
 - Prostřednictvím zefektivnění veřejné správy a veřejných služeb podpořit socio-ekonomický růst ČR a zvýšit kvalitu života občanů
 - Služba občanovi, princip dobrého vládnutí, efektivnost a výkonnost
 - Klientská orientace, naplnění očekávání občanů, flexibilita vzhledem k potřebám, hospodárnost
 - Přispívání ke zvyšování konkurenceschopnosti české ekonomiky a zvyšování kvality obyvatel ČR

Trendy v pojetí české veřejné správy

■ Indikátor

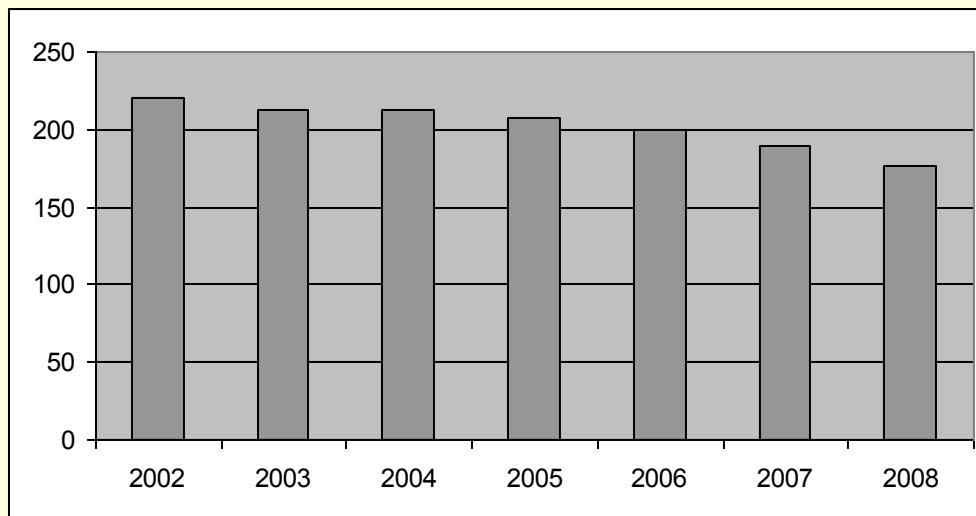
- spokojenost veřejnosti s fungováním veřejné správy a veřejných služeb měřená sociologickým šetřením

Současný vývoj v některých oblastech

- Index vnímání korupce - Transparency International
 - Míra politické korupce, jaká podle názoru představitelů podnikatelské sféry a analytiků
- e-Government
 - Využití
 - 2006: 17 % → 14 % (méně než polovina evropského průměru)
 - Dostupnost
 - 55 % (4 % pod evropským průměrem)

Současný vývoj v některých oblastech

- Zefektivnění justice
 - průměrná délka soudního řízení



Reforma veřejné správy

■ Cíl

- naplnění určitých kritérií, uplatnění hledisek demokracie, právního státu, efektivnosti, správní kultury a etiky, decentralizace a subsidiarity

■ Pojetí reformem veřejné správy

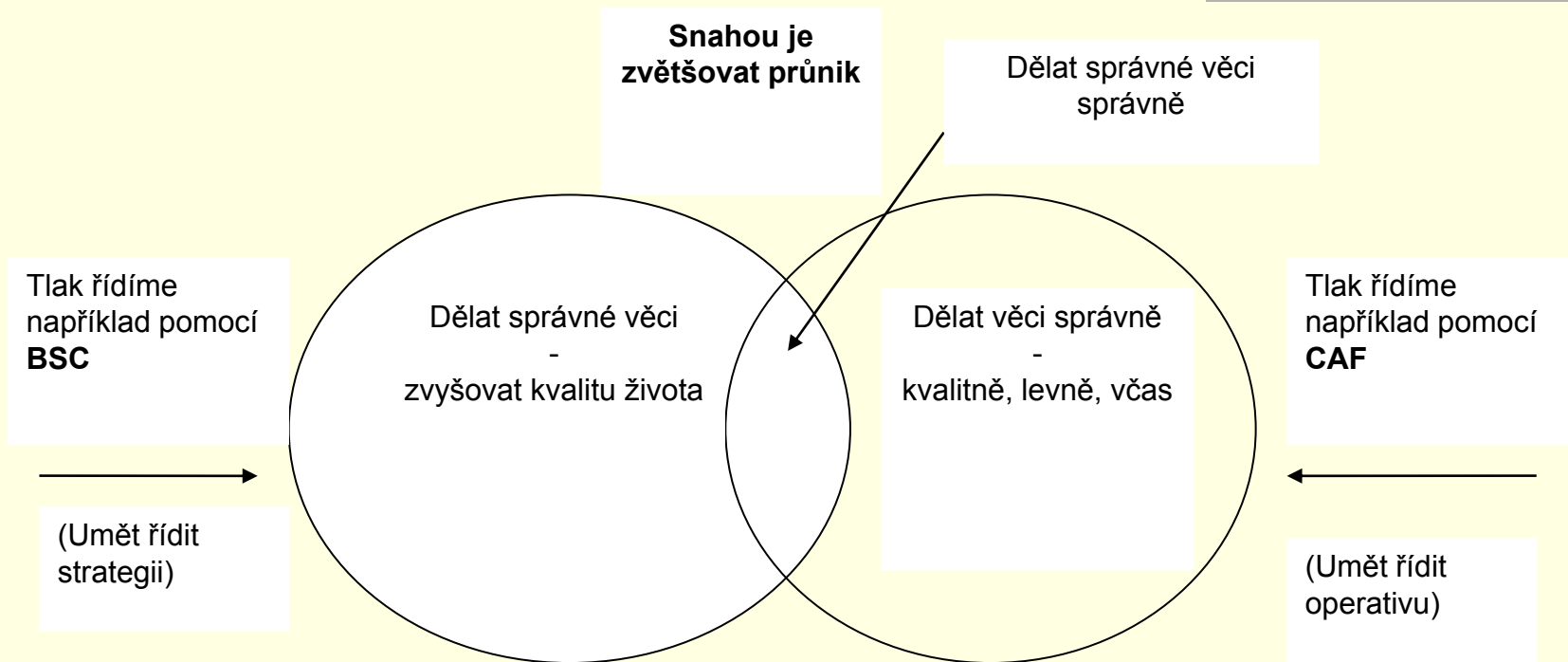
■ Odlišnosti

- hledisko času
- hledisko obsahu
 - vysoce vyspělé země evropské a zámořské
 - země středo- a východoevropské, které až do počátku 90. let byly součástí socialistického bloku

Vývoj správních reforem

- Nepřináší trvalé uspokojení
- Nikdy nekončící proces
- Odlišné vnímání společností
 - Centralizace a decentralizace
 - Byrokracie
 - New Public Management
 - Veřejná správa
 - Veřejná služba
 - Vrchnostenský charakter
 - Občané - uživatelé a nikoli vlastníci zboží a služeb
 - Pasivní příjemce
 - Aktivní účast – demokratický princip

Good Governance



Základnu tvoří:

Respektovat zásady trvale udržitelného rozvoje.

Znát možnosti a podmínky – zdroje, závazky, majetek, vztahy, pozice

Komunikovat a zapojovat veřejnost do rozhodování (Místní Agenda 21, Zdravé město).

Respektovat etické principy – poctivost, otevřenost, průhlednost, nekorupčnost ...

Mezinárodní trendy v reformování veřejné správy

- kvalita a efektivita veřejné správy - spolupráce se soukromým sektorem
- plnění strategických plánů a indikátorů pro zkvalitnění správy s politickou prioritou
- zvýšení potenciálu státní správy
- kvalifikace úřednického personálu
- transparentnost a přístupnost občanům
- racionální decentralizace na základě principu subsidiarity

SIGMA

- Support for Improvement in Governance and Management in Central and Eastern European Countries
- společný program OECD a programu Phare
- Rotterdam, květen 1997
- Princip benchmarkingu

Seznam klíčových faktorů podle rotterdamského dokumentu

- Politická vůle a podpora
 - orgán odpovědný za plánování a koordinaci - umístěn co nejbližší k premiérovi a vládě
- Strategický přístup
 - musí mít celkovou strategii
- Promyšlený postup
 - Zavádění inovací vyžaduje již existující náležitý administrativní systém

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Správní reforma v habsburské monarchii
 - Pol. 18. stol.
 - Prohlubování centralistického modelu správy
 - Stadionovo obecní zřízení
 - 1.pol. 19. stol.
 - svobodná obec je základem svobodného státu
 - vymezení působnosti municipalit
 - samostatná (přirozená)
 - Přenesená
 - kategorie statutárních měst
 - obecní výbor (zastupitelstvo)
 - obecní představenstvo (rada)
 - Oktrojovaná ústava (Stadionova)
 - 1849
 - státní správa na úrovni zemí, krajů a okresů

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Období mezi lety 1850-1918
 - 1855 reorganizace správní činnosti
 - návrat k absolutismu
 - 1860 zrušeny kraje
 - rozšiřování pravomocí okresních hejtmanství
 - 1907 zavedení všeobecného, rovného a tajného hlasovacího práva

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Zákon č. 11/1918 Sb. - recepční zákon
 - Zákon o zřízení samostatného státu československého
- Reforma veřejné správy z roku 1920
 - Zákon o zřízení župních a okresních úřadů č. 126/1920 Sb.
 - vnitřní správu na území republiky měly vykonávat župní (župan) a jím podřízené okresní úřady (okresní náčelník)
 - toto zřízení nebylo realizováno
- Restrikční zákon 286/1924 Sb.
 - Zredukování veřejných zaměstnanců o 10 %

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Reforma veřejné správy v roce 1927
 - Zákon č. 125/1927 Sb. o organizaci politické správy
 - země a okresy
 - Země Česká
 - Morava a Slezsko → Země Moravskoslezská
 - Slovenská
 - Podkarpatskoruská
 - zemské úřady (zemský prezident)
 - jmenován prezidentem republiky
 - okresní úřady (okresní hejtman)
 - jmenován ministrem vnitra
 - podřízen ministru vnitra a zemskému prezidentu

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Ústava z roku 1948
 - ústavní zákon č. 150/1948 Sb.
 - Ústava 9. května
 - Národní výbor - nositel a vykonavatel státní moci
 - Správní soustava
 - krajské zřízení (celkem 19)
 - okresy (na území České republiky nárůst ze 154 na 180)
 - Obce
 - Vláda
 - jmenovaná prezidentem republiky
 - předseda, náměstci, ministři a státní tajemníci

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Ústava z roku 1960 a nový zákon o národních výborech
 - hospodářství - vážné strukturální problémy
 - měl být zahájen přechod ke komunistické společnosti
 - Zákon č. 36/1960 Sb.
 - nové územní rozčlenění státu
 - snížení počtu krajů z 19 na 10
 - snížení počtu okresů
 - v českých zemích ze 180 na 76
 - na Slovensku ze 111 na 32
 - oslabení některých tradičních center (Olomouc, Zlín, Pardubice)

Historie a východiska reformy české veřejné správy

- Veřejná správa po roce 1968
 - ústavní zákon č. 143/1968 Sb. o československé federaci
 - dobrovolný svazek rovnoprávných států českého a slovenského národa
 - Nejvyšší orgán státní moci a jediný zákonodárny sbor - Federální shromáždění
 - Sněmovna lidu - 200
 - Sněmovna národů - 150
 - 75 - Česká socialistická republika
 - 75 - Slovenská socialistická republika
 - Sněmovny rovnoprávné
 - Přímá volba poslanců

Východiska reformy veřejné správy po roce 1989

- Československá federativní republika
 - zákon č. 293/1990 Sb., o změně ústavního zákona o československé federaci a o zkrácení volebních období národních výborů
 - vláda federální
 - vlády dvou republik
- 3 úrovně státní správy
 - Krajská
 - Okresní
 - Místní
- Principy
 - decentralizace státní správy
 - zrušení systému národních výborů
 - vytvořením samosprávných obcí

Východiska reformy veřejné správy po roce 1989

- Návrh reformy územní správy
- 2 etapy
 - 1. etapa
 - Zrušení krajských národních výborů do 31.12.1990
 - Vytvoření racionální dvoustupňové soustavy
- Úkoly
 - zákon o obcích
 - 367/1990 Sb. o obcích
 - zákon o volbách do obecních zastupitelstev
 - 368/1990 Sb. o volbách do zastupitelstev v obcích
 - zákonnou úpravu postavení a působnosti druhého stupně územních orgánů státní správy
 - 425/1990 Sb., o okresních úřadech
 - zákon o hl. městě Praze
 - 418/1990 Sb., o hlavním městě Praze

Důvod realizace reformy veřejné správy

- nízký stupeň decentralizace a dekoncentrace
 - přenos působností ze státní správy na samosprávu
 - přenos působností z vyšších orgánů veřejné správy na nižší
- nízká úroveň horizontální koordinace
- vysoká míra přerozdělovacích procesů přes státní rozpočet
- malá efektivnost výkonu veřejného sektoru
- nízká účinnost používaných forem, nástrojů a metod řízení ve veřejné správě
- malá systémovost ve veřejné kontrole
 - Donucovací funkce
 - Poznávací funkce
- neexistence koncepčně propracovaného systému přípravy pracovníků ve veřejné správě
 - pracovněprávní postavení
 - Odměňování

Reforma veřejné správy

■ Oblasti reformy

- ústřední veřejné správa
- územní veřejné správa
- řízení kvality ve veřejné správě

■ Principy reformy

- přiblížit veřejnou správu jako službu občanovi
- přesun kompetencí z centrální úrovně státní správy na regionální a místní úrovně
- zvýšení efektivity výkonu ústřední státní správy
- položit základy pro vytvoření stabilní, apolitické a profesionální veřejné správy
- prosazování moderních informačních a komunikačních technologií a systémů

Úrovně reformy veřejné správy

- modernizace ústřední státní správy
- reforma územní veřejné správy
- reforma kvality veřejné správy
- reforma postavení zaměstnanců ve veřejné správě